

MINISTARSTVO ZNANOSTI
I OBRAZOVANJA
REPUBLIKE HRVATSKE

DRŽAVNO NATJECANJE IZ BIOLOGIJE

2020.

1. skupina
(7. razred OŠ)

Zaporka natjecatelja			
SUDIONIK NATJECANJA U: (zaokruži)	ZNANJU	ISTRAŽIVAČKOM PROJEKTU	
USPJEH NA NATJECANJU	Ukupan mogući broj bodova	Broj postignutih bodova	Postotak riješenosti
	40		
Potpisi članova povjerenstva			
1.			
2.			
3.			
Mjesto			Datum

Napomena:

Za rješavanje pisane zadaće imate na raspolaganju **120 minuta**.

Odgovori se upisuju isključivo na Listu za odgovore. Moraju biti napisani isključivo **plavom kemijskom olovkom**. Oni napisani grafitnom ili kemijskom olovkom koja se može brisati, neće se uzimati u obzir pri bodovanju, kao niti odgovori koji nisu čitko i jasno napisani.

Odgovori na Listi **ne smiju** se prepravljati ili brisati korektorom. **Ispravljeni odgovori neće biti vrednovani.**

Za vrijeme pisanja zadaće nije dopuštena uporaba mobitela, niti napuštanje prostorije u kojoj se provodi natjecanje.

Pri rješavanju zadataka možete upotrebljavati prazne prostore u pisanoj zadaći, ali se te bilješke niti rješenja **neće bodovati**. Bodovat će se **isključivo rješenja upisana na Listi za odgovore**.

Ukupni broj bodova za pojedini zadatak naznačen je u polju uz svaki zadatak.

Ova stranica pisane zadaće pričvršćuje se uz Listu za odgovore.

I. SKUPINA ZADATAKA

Na Listi za odgovore upiši slova DVA točna odgovora. Djelomično točno riješen zadatak također donosi bodove. Ako je upisano više od dva odgovora, zadatak NE donosi bodove.

1.	Kojim ponašanjem možemo smanjiti mogućnost obolijevanja od rahitisa?	1. pitanje
	a) nošenjem odgovarajuće obuće s anatomskim ulošcima b) pravilnim načinom sjedenja tijekom djetinjstva i puberteta c) pravilnom tjelovježbom i redovitom fizikalnom terapijom d) redovitim uzimanjem vitamina D kroz pravilni izbor namirnica e) umjerenim izlaganjem sunčevim ultraljubičastim zrakama	3

Slika prikazuje građu kože čovjeka. Što je od navedenog točno o građi i ulozi kože?

2. pitanje

3

The diagram illustrates a cross-section of human skin. The layers and structures are labeled as follows: J points to the epidermis; M points to a pore (pilosebaceous unit) opening on the surface; H points to the dermis; L points to the papillary layer of the dermis; K points to a sebaceous gland; T points to a sweat gland (eccrine gland); V points to a blood vessel; and Z points to the subcutaneous layer (hypodermis) containing adipose tissue.

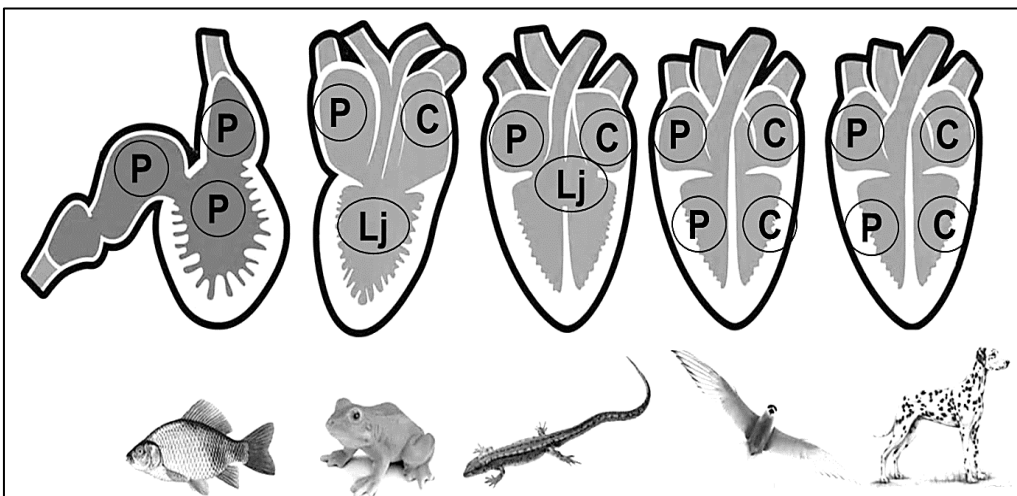
Izvor: <https://papers.xtremepape.rs/CAIE/AS%20and%20A%20Level/>

- a) Kada nam je hladno dolazi do stezanja dijelova označenih slovima T i H.
- b) Regulaciji tjelesne temperature tijekom vježbanja pridonosi izlučivanje znoja na površinu kože kroz otvor označen slovom M.
- c) Akne na koži su posljedica pojačane aktivnosti dijela označenog slovom K.
- d) Dio označen slovom Z ima ulogu toplinskog izolatora i spremište je energije.
- e) Tijekom sunčanja u sloju označenom slovom L dolazi do pojačanog stvaranja pigmenta melanina.

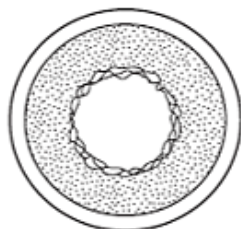
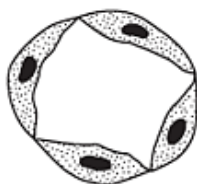
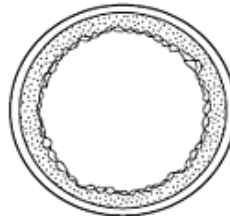
3.	Koje tvrdnje o prijenosu tvari kroz tijelo beskralježnjaka NISU točne?	3. pitanje
	<ul style="list-style-type: none"> a) Kod nametničkih beskralježnjaka prijenos kisika odvija se preko površine tijela. b) Optjecajni sustav gujavice omogućuje miješanje krvi s ostalim tjelesnim tekućinama. c) Prijenos tvari kod puža odvija se sporije od prijenosa tvari kod gujavice. d) Tekućina koja teče krvnim žilama kukca izlijeva se u šupljine između organa. e) U tijelu kukca najtanji ogranci uzdušnica obavljaju ulogu kapilara i opskrbljuju stanice kisikom. 	3

II. SKUPINA ZADATAKA

Odredi točnost tvrdnji. Ako je tvrdnja točna, upiši redosljedno na odgovarajuće mjesto u Listi za odgovore slovo T, a ako nije točna slovo N. Ako je uz istu tvrdnju upisano i slovo T i slovo N, zadatak NE donosi bodove. Djelomično točno riješen zadatak također donosi bodove.

4.	<p>Slika prikazuje evoluciju srca kralježnjaka. Temeljem promatranja slike odredi točnost tvrdnji.</p>	<p>4. pitanje 3</p>
	 <p>Legenda za boje: C – crvena boja P – plava boja Lj – ljubičasta boja</p>	
	<p>Izvor: https://edutorij.e-skole.hr/share/proxy/alfresco-noauth/edutorij/api/proxy-guest/5e7d944d-1bcf-4564-8ac8-1b0c0c6e1f32/content/uploads/biologija-2/m06/10/Biologija-2.-razred-6.-modul-9.i10.-jedinica.jpg</p>	
	<p>a) Srce šarana naziva se vensko srce, jer venska krv prolazi kroz njegove 2 pretklijetke i 1 klijetku.</p>	<p>T N</p>
	<p>b) Desna polovica srca psa dalmatinca je arterijska, jer kroz nju prolazi krv bogata kisikom.</p>	<p>T N</p>
	<p>c) Srce goluba sastoji se od 2 pretklijetke i 2 klijetke te se arterijska i venska krv ne miješaju.</p>	<p>T N</p>
	<p>d) Gušter ima trodijelno srce potpuno pregrađene klijetke i krv se ne miješa.</p>	<p>T N</p>
	<p>e) Klijetka u žabljem srcu nije pregrađena te se arterijska i venska krv miješaju u pretklijetkama.</p>	<p>T N</p>

Temeljem slika koje prikazuju poprečne presjeke triju vrsta krvnih žila čovjeka odredi točnost tvrdnji.

A**B****C**

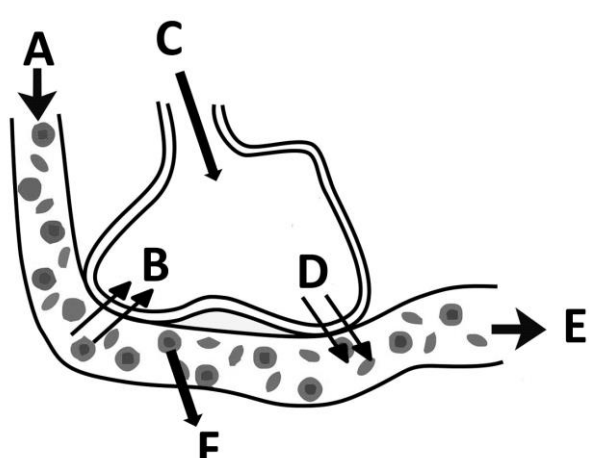
5.

Izvor: <https://papers.xtremepape.rs/Edexcel/Advanced%20Level/Biology/2016-Jun/>

a) Aortu ubrajamo u vrstu krvne žile označene slovom A.	T	N
b) Zalistci na unutarnjoj stijenki obilježje su krvnih žila označenih slovom C.	T	N
c) Tlak u krvnim žilama označenim slovom C je veći nego u žilama označenim slovom A.	T	N
d) Stijenka krvnih žila označenih slovom B omogućuju proces difuzije tvari između krvi i okolnog tkiva.	T	N
e) Za normalno odvijanje protoka krvi važno je da je elastičnost stijenki krvnih žila označenih slovom A i C podjednaka.	T	N

III. SKUPINA ZADATAKA

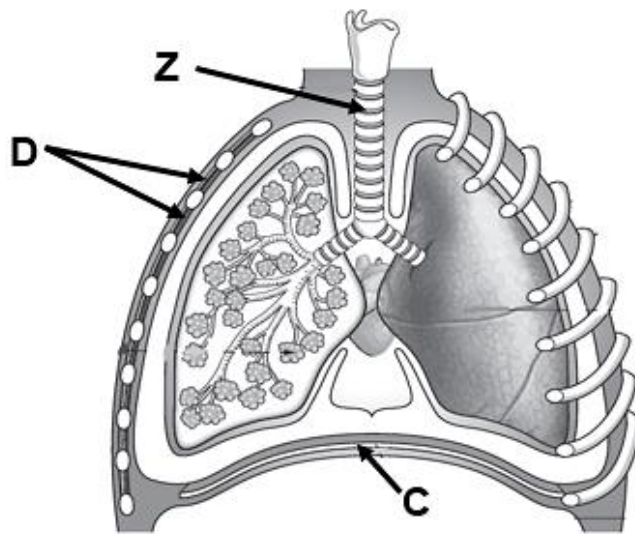
U zadacima pažljivo slijedi navedene upute. Pročitaj priloženi tekst, promotri slike, sheme ili grafičke prikaze. Odgovore na postavljena pitanja upiši na Listu za odgovore. Ukupni broj bodova nalazi se u priloženoj kućici. Djelomično točno riješeni zadatci također donose bodove. Zadatak NE donosi bodove ako na Listu za odgovore upišeš: a) za istu tvrdnju i slovo T i slovo N, b) više slova za točan odgovor nego što je u zadatku navedeno da trebaš upisati.

Slika prikazuje plućni mjehurić. Riješi zadatke na temelju promatranja slike.		6. pitanje 8
		
Izvor: Autor Helix84, CC BY-SA 3.0, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=2895168		
6.	I.) Zbog čega se događa ulazak tvari označene slovom C u plućni mjehurić? (dva točna odgovora)	
	a) opuštanja ošita, međurebrenih i trbušnih mišića	
	b) potiskivanja rebara prema dolje	
	c) potiskivanja trbušnih organa prema gore	
	d) povećanog volumena prsnog koša	
	e) smanjenog tlaka prsnog koša	
II.) Zbog čega se događa prijelaz tvari D iz plućnog mjehurića u kapilaru? (dva točna odgovora)		
a) nepromijenjenih tlakova plinova u plućnom mjehuriću		
b) povećanog udjela tvari C u kapilari u odnosu na plućni mjehurić		
c) razlike u udjelima tvari D u plućnom mjehuriću i u kapilari		
d) smanjenog volumena plućnog mjehurića		
e) većeg udjela tvari D u plućnom mjehuriću nego u kapilari		
III.) Objasni koji proces označava slovo B.		
IV.) Koje slovo označava strujanje arterijske krvi?		
V.) Ulazak koje tvari u plućni mjehurić je prikazan slovom C?		
VI.) Koje su uloge stanica označenih slovom F?		

Slika prikazuje dio dišnog sustava čovjeka. Na temelju slike riješi zadatke.

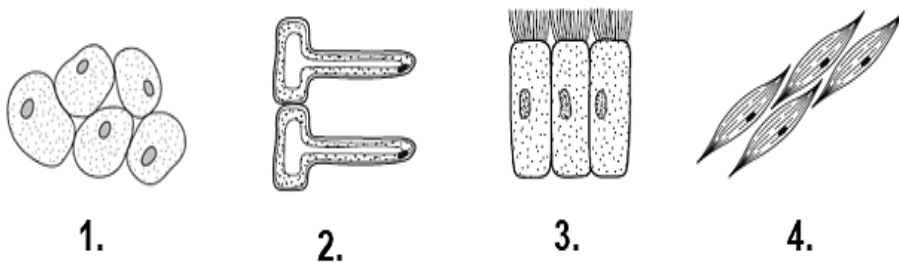
7. pitanje

4

Izvor: <https://papers.xtremepape.rs/Edexcel/Advanced%20Level/Biology/2016-Jun/>

I.) Kojim brojem su označene stanice koje oblažu šupljinu organa označenog na slici slovom Z?

Izvor: <https://papers.xtremepape.rs/CAIE/AS%20and%20A%20Level/>

II.) Imenuj dijelove koji su na slici označeni slovima C i D, a važni su za pravilne pokrete disanja.

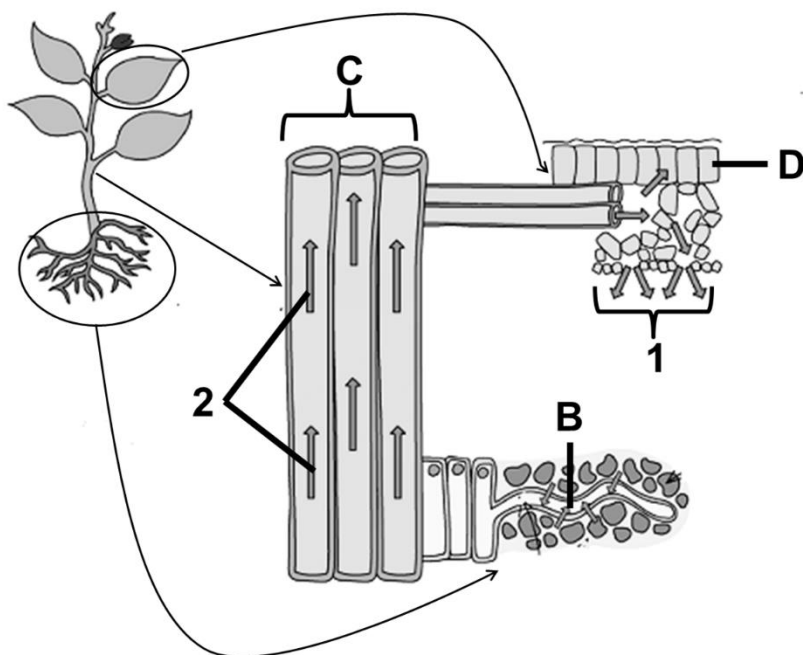
III.) Što je od navedenog o građi dišnog sustava točno? (jedan točan odgovor)

- a) Mišićna građa pluća omogućuje pravilne pokrete udisaja i izdisaja.
- b) Na početnom dijelu ždrijela nalazi se poklopac koji se zatvara prilikom gutanja hrane.
- c) Dušnik je organ oblika spljoštene cijevi koja se ritmički otvara tijekom prolaska zraka.
- d) Prolaz zraka kroz elastične nabore sluznice unutar grkljana omogućuje stvaranje glasa.
- e) Pluća građena od velikog broja plućnih mjehurića imaju smanjen omjer površine i volumena zbog čega je difuzija plinova učinkovitija.

Slika prikazuje proces provođenja vode kroz biljni organizam. Brojevima na slici označeni su procesi, a slovima određene strukture biljke. Temeljem slike riješi zadatke.

8. pitanje

5,5

Izvor: <https://v1.nitrocdn.com/kDXDIJND0aszRbpaggNgUtquAQQkiLpO/assets/static/optimized/rev-bdaa3ff/wp-content/uploads/2020/01/Water-uptake->

- I.) Što je od navedenog o kretanju vode kroz biljku točno? (dva točna odgovora)
- a) Čestice vode procesom kapilarnosti iz tla ulaze u dio označen slovom B.
  - b) Proces provođenja vode kroz biljni organizam prikazan na slici omogućuje prijenos hranjivih tvari.
  - c) Na intenzitet procesa označenog brojem 1 kod biljke koja je na vlažnom tlu utječe vlažnost zraka.
  - d) Voda pristigla u dio označen slovom D iskorištava se u procesu staničnog disanja.
  - e) Prikazani proces ima važnu ulogu u hlađenju biljnog organizma.

II.) Koja skupina biljaka nema razvijene strukture označene slovom C?

III.) Kako na odvijanje procesa označenog slovom 2 utječe povećanje promjera struktura označenih slovom C?

Slike prikazuju pojedine faze u radu srca sisavca. Strelica unutar slika označava smjer toka krvi. Promotri sliku i riješi pripadajuće zadatke.

9. pitanje

3

I.) Poredaj prikazane faze u radu srca točnim slijedom na način da počneš s fazom označenom slovom P.

V

P

T

G

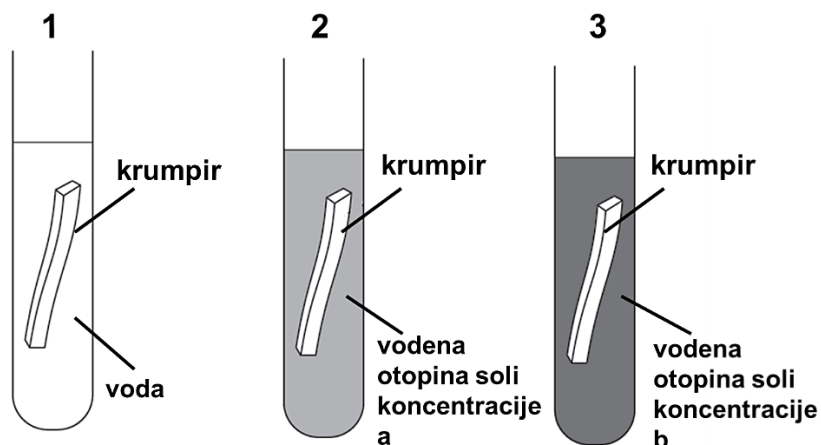
Izvor: <https://papers.xtremepape.rs/Eexcel/Advanced%20Level/Biology/2016-Jun/>

II.) Što je od navedenog o usporedbi intenziteta metabolizma domaće mačke i lava točno? (jedan točan odgovor)

- a) ako domaća mačka ima veći intenzitet metabolizma, tada je njezina tjelesna temperatura manja od tjelesne temperature lava
- b) lav ima veći intenzitet metabolizma od domaće mačke, jer ima veći omjer površine i volumena tijela
- c) domaća mačka mora imati veći intenzitet metabolizma, jer gubi više topline preko površine tijela nego lav
- d) domaća mačka ima manji intenzitet metabolizma od lava, jer ima manju tjelesnu masu
- e) lav mora imati veći intenzitet metabolizma, jer ima manji prosječni broj otkucaja srca u minuti nego domaća mačka

9.

Ivana je izvela pokus na način da je tri komadića krumpira iste mase uronila u vodovodnu vodu te u dvije otopine s različitim koncentracijama kuhinjske soli.

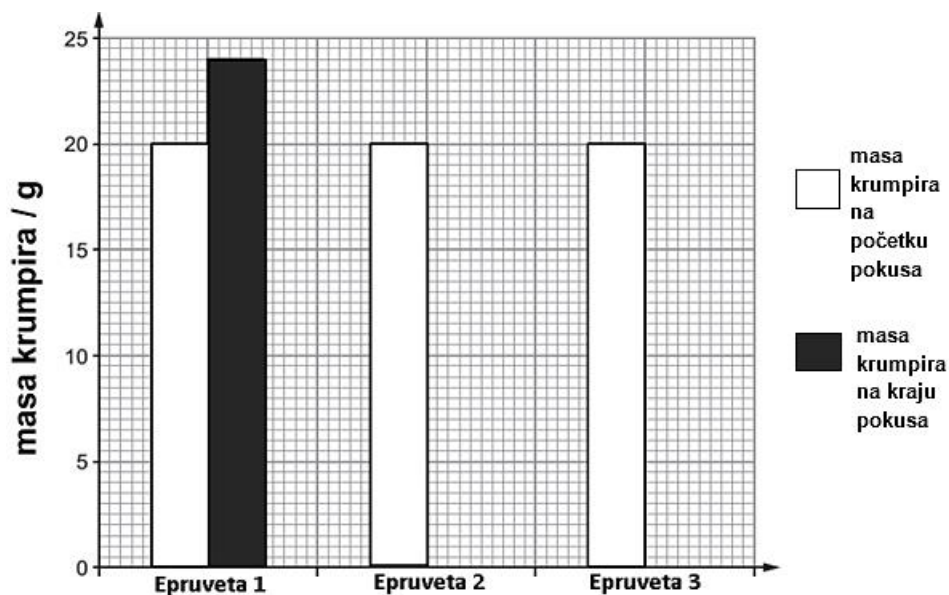

Izvor: <https://papers.xtremepape.rs/CAIE/AS%20and%20A%20Level/>

Nakon 60 minuta izvadila je komadiće krumpira i zabilježila tablično i grafički slijedeće podatke.

10.

Epruveta	Masa komadića krumpira na početku pokusa / g	Masa komadića krumpira nakon 60 minuta / g
1	_____	_____
2	_____	20
3	_____	13,5

10. pitanje

4,5

	<p>I.) a) Temeljem navedenog ispunite tablicu u Listi za odgovore podacima koji nedostaju.</p> <p>b) Temeljem navedenog ucrtajte u grafički prikaz u Listi za odgovore podatke koji nedostaju.</p>	
	<p>II.) a) U kojoj epruveti je koncentracija otopljene tvari manja u odnosu na koncentraciju otopljene tvari u citoplazmi stanica krumpira?</p> <p>b) Imenujte proces zbog kojeg se promijenila masa komadića krumpira tijekom prikazanog pokusa.</p>	